

community

Novoapostolska Crkva širom svijeta

02/2023/HR

Služiti Bogu

Uvodni članak:
Staro nadvladati

Služba Božja:
S Kristom služiti i
kraljevati

Crkveni nauk:
Ređenje žena

Novoapostolska Crkva
International

Staro nadvladati

Draga braćo i sestre,

pri svom krštenju – odnosno pri svojoj konfirmaciji – zavjetovali smo se da ćemo odbaciti starog Adama. Javno smo posvjedočili svoju odlučnost da ćemo u vjeri i poslušnosti slijediti Boga i odreći se zla i sotone. To će biti moguće ako se cijelim bićem zauzmemo slijediti primjer Isusa Krista. Tako se Isus čvrsto držao riječi Božje i ostao Bogu poslušan čak i kada ga je sotona napastovao u pustinji. Pouzdavao se u svog Oca sve do kraja te bio uvjeren, čak i u trenucima najteže patnje na križu, da ga njegov Otac ljubi.

Poslušno i s puno pouzdanja slušat ćemo ono što nam Krist danas želi reći. Tako nas Gospodin poziva da najprije tražimo kraljevstvo Božje. Zemaljske nam vrijednosti ne smiju postati najvažnije, jer se uglavnom ne radi o životu na zemlji već o vječnom životu.

Osim toga, potreban je osobni razvoj; od Boga smo primili darove koje trebamo koristiti. Sve do zadnjeg trenutka trebamo raditi i boriti se da sačuvamo svoju vjeru.

Pritom se ne radi da budemo veći od svog bližnjega. Ljudi često žele imati više od drugih. Za takve prohtjeve u kraljevstvu Božjem nema mjesta. Brate, sestro, otvorimo svoje srce za Isusa Krista i za poruke koje nam danas još jednom želi uputiti!

Srdačan pozdrav

Jean Luc-Schneider

S Kristom služiti i kraljevati

Okrivenje 20,6

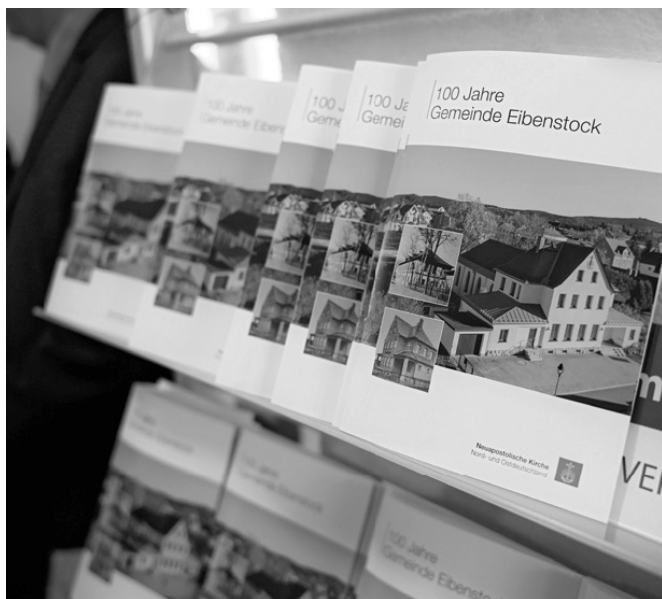
*Blažen i svet tko je sudionik
ovoga prvog uskrsnuća!
Nad ovima druga smrt
nema vlasti, nego će biti
svećenici Božji
i Kristovi i s njime će
kraljevati tisuću godina.*

Draga braćo i sestre, veoma smo zahvalni dragome Bogu što zajedno možemo doživjeti ovu posebnu proslavu i godišnjicu. Prije točno sto godina je ovdje postavljen predstojnik da vodi novo-apostolsku zajednicu i pritom je značajno naglasiti kako u jednom tako velikom krugu vjernika ova zajednica može slaviti svoj stogodišnji jubilej. Zahvalni smo dragome Bogu za sav njegov blagoslov, za sve dobro i lijepo što je ovoj zajednici dao kroz prošlih sto godina. Sto godina života i djelovanja zajednice – samo je po sebi jasno da je kroz tako dugo razdoblje bilo mnogo uspona i padova. I sigurno nije uvijek bilo

jednostavno. Dragi Bog joj je, međutim, uvijek bio vjeran i stalno u njoj prisutan. Ni vjernicima ni njihovim dušobrižnicima nije uvijek bilo lako kroz tih sto godina, ali su očito uvijek nalazili neki razlog da ne klonu i ne odustanu, već da krenu naprijed.

Draga braćo i sestre, želio bih vam skrenuti pažnju na jednu stvar. Svaka generacija – a imam dojam da posebno naša današnja – smatra da još nikada nije bilo tako teško kao što je danas. To jednostavno nije istina! Pa tko bi se od nas želio vratiti sto godina unatrag i živjeti u onim okolnostima? Ljudi su se uvijek borili i razmišljali kako ostati vjernim.

Zajednica se oduševljeno i dugo vremena radosno pripremala na posjet Veleapostola

Da bi ostali vjerni, vjernici su se uvijek morali truditi i odricati. Ali ako su naši preci ustrajali i ostali vjerni, i ako unatoč mnogim poteškoćama nisu odustali, zašto bismo mi danas mislili da nećemo uspjeti ostati vjerni Bogu? Nema razloga da odustanemo! Nastojmo jednostavno slijediti Gospodina! Što je činio kroz proteklih stotinu godina, učinit će i za nas danas i u budućnosti. Uvijek će nam dati snage da ostanemo vjerni do kraja. Prestanimo s

vječnim jadikovanjem i žaljenjem! Nama danas nije ništa teže nego našim precima. Gospodin je uvijek vjeran onima koji ga slijede. On će nam dati potrebnu snagu da ostanemo vjerni. I svi koji iskreno žele, mogu postići željeni cilj.

Bog je, i to iz ljubavi prema čovjeku, pokrenuo svoj plan, plan spasenja – odmah nakon pada prvih ljudi u grijeh. Oni su napravili veliku glupost i pali u grijeh. I Bog im je odmah rekao da će poduzeti nešto i vratiti ih u zajedništvo sa sobom, jer je čovjeku svojstveno da živi u zajedništvu s Bogom i drugim ljudima. Mi to danas zovemo planom otkupljenja, planom spasenja. I svemogućí Bog će

Gospodin je vjeran. On će nam dati potrebnu snagu da ostanemo vjerni.

taj svoj plan sprovesti do kraja. A što je na kraju Božjeg plana spasenja? Čeka nas savršeno zajedništvo ljudi s Bogom i uzajamno zajedništvo ljudi u novom svijetu. I tada će opet sve – stvorenje, čovjek, odnos među ljudima, odnos ljudi prema Bogu – biti upravo onako kako je Bog zamislio i želio. To je cilj Božjeg plana spasenja. A godina 2023. je sasvim jednostavno tek kratko razdoblje ostvarenja tog plana. Što god da se u ovoj godini dogodi, a mi ne

znamo što će to biti – jedno trebamo znati: svaki dan godine 2023. je korak na putu ostvarenja plana našega Boga. On će se pobrinuti, bez obzira na sve, da se njegov plan nastavi ostvarivati. S nama ili bez nas, to ovisi o nama.

Bog želi opet omogućiti čovjeku da bude u zajedništvu s njime i s drugim ljudima. Već je učinio određene korake u tu svrhu. Prvi konkretan korak bilo je utjelovljenje Sina Božjega. Isus Krist je prvi čovjek koji je životom i djelovanjem bio u svemu po volji Božjoj. On je bio prvi čovjek koji je kao čovjek s uskrslim tijelom mogao ući u potpuno zajedništvo s Bogom.

I što će ljudi raditi kada bude dovršen Božji plan spasenja i oni budu u novom svijetu? U Knjizi Otkrivenja stoji zapisano da će zauvijek služiti Bogu i kraljevati zajedno s njime. U novom će stvorenju ljudi, dakle, služiti Bogu i kraljevati s njime. A kako će mu služiti? Vječno će ga hvaliti i klanjati mu se. Zahvala i hvala se nikada neće iscrpiti, jer ono što će Bog dati je tako veliko da daje dovoljno razloga da ga čovjek hvali, da mu zahvaljuje i da mu se klanja.

A kako će kraljevati s njime? To kraljevanje nema ništa zajedničkog s kraljevanjem kakvo mi danas poznajemo. Pritom se ne radi o vršenju neke vlasti. Oni će imati udjela u Kristovoj pobjedi nad grijehom. Kada se govori u kruni vječnoga života, ne misli se na krunu kralja ili kraljice, već na krunu pobjede onoga koji je pobijedio zlo i grijeh. Oni će s njime kraljevati zato jer su uz njegovu pomoć nadvladali grijeh, te mogu imati udjela u Božjoj vječnoj slavi. Tako će kroz svu vječnost služiti Gospodinu, što i je plan Božji i cilj njegovog djelovanja.

Sljedeća velika etapa tog plana spasenja je prvo uskrsnuće, a potom tisućgodišnje kraljevstvo koje mi u našoj tradiciji nazivamo kraljevstvom mira. Što će se tada dogoditi? Gospodin će opet doći da

svoje sljedbenike uzme k sebi te da ih kao prvence uvede u zajedništvo s Bogom. Još ih neće uvesti u novi svijet, već u zajedništvo s Bogom i drugim ljudima. I njegova će zaručnica (Crkva) kao prvijenac – prvi čovjek je bio Isus Krist – ući u to zajedništvo. U tisućgodišnjem kraljevstvu mira će oni kao svećenici Božji kraljevati s njime tisuću godina. A kako će služiti Bogu u kraljevstvu mira? Vječno će ga hvaliti i veličati, te klanjati mu se. Kada Biblija govori o nekome kao sluzi Božjem, onda zapravo poručuje da se taj čovjek klanja svemogućem Bogu. Sluga Božji u jeziku Biblije nema ništa zajedničkog sa služenjem kakvim ga mi danas shvaćamo. Narod Izraela je bio sluga Božji, jer su se ljudi klanjali istinskome Bogu i zato jer

*Služba Božja je prilika čovjeku
da služi Bogu.*

su bili dužni hvaliti ga i slaviti. Tako je i služenje u kraljevstvu mira prije svega klanjanje i slavljenje. Svećenici Božji i Kristovi će nadalje služiti Bogu tako što će naviještati evanđelje i pomagati svim ljudima da nađu put k Bogu i njime krenu.

Kaže se također da će oni kraljevati s njime. Kako će oni to kraljevati? Bez straha, to kraljevanje nema ništa zajedničkog s kraljevanjem u današnjem svijetu i prema našem shvaćanju. Isus je sasvim jasno rekao otprilike sljedeće: „Moje kraljevstvo nije od ovoga svijeta. Tu su odgovorni ljudi. Kako to oni čine na ovoj zemlji, kako organiziraju društvo – to je njihova stvar.“ Isus neće doći i reći: „Ja ću uvesti reda!“ To će i nadalje ostati zadaća ljudi. Oni koji će kraljevati s njime neće kraljevati zato jer su bolji od drugih. Oni imaju tu pobjedničku krunu samo zato jer su uz pomoć Isusa Krista pobijedili grijeh. Oni imaju isto uskrslo tijelo kao Isus Krist; imaju udjela u Božjoj vječnoj slavi. Oni imaju autoritet od Isusa Krista, jer ih je on poslao. Kao poslanici Isusa Krista imaju snagu i vlast svog pošiljatelja. Drugim riječima, nitko ih ne može zaustaviti u obavljanju njihovog naloga.

To je Božji plan spasenja čovjeka. On će nastaviti s izvršavanjem tog plana i u 2023. godini. Svatko tko želi, može se uključiti u taj plan. Na nama je da se za taj plan Božji pripremimo. Stoga smo svojim geslom za ovu godinu htjeli poručiti da želimo s Kristom služiti i kraljevati. To moramo danas naučiti. Neka bude naš program danas, zapravo svakog dana u ovoj godini da uvijek budemo motivirani i usredotočeni na služenje i kraljevanje s Kristom.

Osnovni način služenja Bogu je sudjelovanje na službi Božjoj. Već se i za vrijeme Staroga zavjeta služenje Bogu sastojalo u klanjanju i iskazivanju mu hvale i zahvale. U novom svijetu je to služenje samo klanjanje i hvala. Prvo i osnovno služenje koje vjernik može iskazati Bogu je služba Božja. To znači da napušta svoj svakodnevni život, udobnost svog doma, da sve ostavlja i upućuje se k Bogu, u njegovu kuću, da mu se tamo klanja i da ga hvali.

U tome je osnovni smisao službe Božje. Čovjek iskazuje Bogu klanjanje i hvalu kakva mu pripada. Naš je poziv vječno služiti Bogu i vječno mu se klanjati, navijeke ga hvaliti i slaviti. Služba Božja je

najbolja prilika da to naučimo. Kad dolazimo na službu Božju, klanjamo se Bogu, hvalimo ga i slavimo. Kada zajedno slavimo Svetu večeru, izražavamo svoju zahvalnost za žrtvu Isusa Krista. Gospodinu služimo i tako da mu kao i Židovi u Starom zavjetu prinosimo žrtve. Radi se o duhovnoj žrtvi. Prije nego li dođemo na službu Božju, moramo oprostiti svom bližnjemu i tako se odreći osvete, odmazde, prijekora i optužbe. Žrtva je to koja je mila Bogu. Zašto to činimo? Zato jer želimo biti u zajedništvu s Bogom. Naš Bog nije Bog koji optužuje. Optuživanje ne priliči Bogu kakvog nam je Isus Krist objavio.

Na službu Božju dolazimo da bismo čuli što je volja Božja. Da bismo, naime, ušli u novi svijet, moramo u potpunosti vršiti volju Božju. Stoga se moramo odreći svega što nije u skladu s voljom Božjom. A kada dolazimo na službu Božju, slušamo što je volja Božja i otkrivamo kojih se svojih misli moramo odreći i kojih karakternih crta, jer nisu po volji Božjoj i dragi se Bog ne slaže s njima. U tome se sastoji naše služenje Gospodinu na službi Božjoj.

Gospodinu služimo i tako da služimo bližnjemu. Isus Krist je rekao da onaj tko mu želi služiti mora svom bližnjemu činiti dobro. Sam je to pokazao kada je apostolima oprao noge. On nije došao da bude služen, već da služi. Služenje Bogu je i

služenje bližnjemu. To želimo i mi činiti. Primijetio sam u zadnje vrijeme da braća i sestre govore kako idu na službu Božju jer žele tamo nešto dobiti. To mogu i razumjeti, ali se pitam nije li to znak sebičnosti. Dolazim na službu Božju ako nešto trebam ili ako mogu nešto dobiti. A što je sa služnjem? Ono je nestalo iz naših misli? Ali ja dolazim na službu Božju i da bih molio zajedno sa svojim bratom. Dolazim na službu Božju da bih svojoj sestri pokazao da sam na njezinoj strani i da sada želim zajedno s njom moliti. Dolazim na službu Božju i tako je zajedno s drugima upotpunjujem i tako zajedno izgrađujemo svoje zajedništvo. Pojedinaac ne može sam ništa. Mora postojati zajednica, da bi čovjek mogao doživjeti puninu službe Božje. Ako kojim slučajem nisam u njoj ništa pronašao za sebe, ipak sam doprinio da je moj susjed mogao doživjeti službu Božju. I to je jedan od oblika služenja Boga. Služim bližnjemu tako što naviještam evanđelje riječima i djelima. Služenje Bogu je pomagati bližnjemu, tješiti ga i jačati te djelovati zajedno s njime. Naše je služenje povezano s Kristom, jer točno znamo da je najveći dio onoga što činimo proizišlo iz Isusa Krista.

Grieh vreba pred vratima, a ti trebaš vladati nad njime. To znači kraljevati! Mi trebamo vladati nad grijehom.

Ganutljiva je bila Sveta večera za pokojne

Naravno da smo kao ljudi izloženi kušnjama. U našem Katekizmu stoji zapisano da nitko nije slučajno izložen kušnji. Ponekad imamo dojam da drugačije ne može ni biti. Bujica ljudi nas nosi sa sobom. Ne, nismo prisiljeni činiti sve što nam se predlaže, činiti sve što i drugi čine. Ne moramo sve prihvaćati. Grijeh vreba pred tvojim vratima, ali ti možeš vladati nad njime. Uz Kristovu pomoć možeš grijehu reći 'ne'. Možeš reći: „Ne, to neću učiniti, bez obzira kakve bile posljedice, to je grijeh i protivi se volji Božjoj.“ Nastojmo vladati svojim životom! Kontrolirajmo njega i sami sebe! Ima ih doduše koji govore da su ljudi postali marionete, da netko drugi za njih vuče konce i da se s njima može raditi što god netko poželi. Ali ne i sa mnom! Sotona ne može sa mnom raditi što želi. Uz Kristovu pomoć mogu vladati svojim životom i svojom naravi.

Draga braćo i sestre, naš cilj je savršeno zajedništvo s Bogom. Taj cilj možemo postići ako to želimo. Nastojmo vladati svojim životom i sami odučivati kakva će biti naša budućnost. Naša budućnost nije mračna slijepa ulica, već nudi predivnu perspektivu: zajedništvo s Bogom, kraj plana spasenja. Bez obzira na događaje u svijetu. Bez obzira na mišljenje većine. Bez obzira na ponašanje drugih oko nas. Ništa od toga ne smije utjecati na moj odnos prema Bogu. Veleapostol Leber je često puta znao reći: „Ponašajmo se i djelujmo samostalno!“

Bez obzira kako se fizički osjećali, da li smo bolesni ili zdravi, bolest ne smije utjecati na naš odnos prema Bogu. Bez obzira da li imali dovoljno novaca ili ne. Moj bankovni račun ne smije utjecati na moj odnos prema Bogu. Mi smo se odlučili da ćemo biti i ostati u zajedništvu s Bogom. Želio bih da svako dijete Božje razmišlja na taj način i da mu zajedništvo s Isusom Kristom bude najvažnije, da bude otporno na sve negativne utjecaje. Na taj način želimo kraljevati. Možda se nekome to čini nemogućim. Ali, ako kraljujemo s Kristom, to je apsolutno moguće! On nam, naime, daje potrebnu snagu. Uvijek iznova nam dokazuje svoju ljubav koja nas potiče da tražimo zajedništvo s njime. Njegova je ljubav tako velika! I svoju nam milost

uvijek poklanja. Ako ponekad i ne uspijemo, on nam daje novu mogućnost da još jednom pokušamo, da iznova počnemo. Po djelovanju Duha Svetoga primamo mudrost da bismo mogli prepoznavati duhove ovoga vremena. Uz Kristovu pomoć možemo već danas kraljevati. Imajmo to uvijek na umu! Možemo vladati grijehom, a isto tako i svojim životom, svojom osobom i svojom budućnošću. Nastojmo služiti Bogu s Kristom i već danas gospodariti svojim životom, kako bi nas Krist o svom ponovnom dolasku mogao uvesti u svoje kraljevstvo! Tada ćemo moći služiti Gospodinu, klanjati mu se i slaviti ga i zajedno s njime kraljevati. Tada ćemo moći reći: Zahvaljujući pomoći Isusa Krista i njegovoj žrtvi pobijedili smo grijeh.“

SREDIŠNJA MISAO

- Bog nas je izabrao da služimo Kristu i da s njime kraljujemo.
- U novom ćemo svijetu služiti tako što ćemo se klanjati Bogu.
- U kraljevstvu mira služiti ćemo Kristu i zajedno s njime kraljevati.
- Danas služimo Kristu tako što dolazimo na službu Božju i vršimo njegovu volju.
- Krist nam pomaže da sačuvamo kontrolu nad svojim životom.

Redenje žena: Stari Novi zavjet

Biblijski prikaz stvarnog stanja pokazuje da su muško i žensko u jednakoj mjeri stvoreni na sliku Božju. Koje teološke zaključke Crkva izvlači iz tog stava? I kako se u vrijeme prvih kršćana to šačalo? Ovdje slijedi drugi dio poučka na temu „Redenje žena“.

Prema biblijskom svjedočanstvu (vidi community 1/2023) muško i žensko, žensko i muško su u jednakoj mjeri slika Božja. Kada se u Katekizmu govori o tome da su muško i žensko „različiti“, misli se na njihovu različitu biološku konstituciju, njihov različit spol, a ne na nejednakost koja bi se odnosila na cjelokupnu osobu.

„Biti čovjek znači u jednom konkretno spolnom obliku biti subjekt i individuum s duhovnim sposobnostima i darovima, raspolagati slobodom i govorom, moći djelovati, imati valastitu prošlost, moći ljubiti i živjeti u odnosima s drugim ljudima.“ Muško i žensko su dakle jednaki po dostojanstvu, premda su biološki različiti partneri.

Bog objavljuje da je čovjek „slika Božja“

Govor o čovjeku kao „slici Božjoj“ ne smije ni u kojem slučaju izjednačavati beskrajno kvalitativne razlike između Boga i čovjeka.

Katekizam jasno govori o nemogućnosti da, promatrajući čovjeka, možemo zaključiti kakva je

narav Božja: „Da je čovjek stvoren na sliku Božju, ne znači da bi se, promatrajući čovjeka, moglo nešto zaključiti o Božjoj naravi – to je slučaj jedino kod Isusa Krista“ (KNaC 3.3.2). Govori li se o čovjeku kao slici Božjoj, onda je to moguće samo s obzirom na Boga. Čovjek kao slika Božja je prepoznatljiv i shvatljiv samo u odnosu na Boga koji mu se objavljuje i koji mu govori. Samoobjava Božja je preduvjet za istinsko razumijevanje čovjeka, njegove osobnosti, njegovog bića i njegove zadaće u svijetu.

Muško i žensko imaju isti nalog

U Katekizmu se izričito spominje da su muško i žensko primili isti nalog, „da vladaju nad zemljom, to jest da je oblikuju i čuvaju“ (Katekizam 3.3.2). „Vladanje“ muškog i ženskog se u biti ne razlikuje ni na koji način, oni dakle nemaju svaki svoje i samo njemu pripadajuće „područje vladanja“ kako se to sugerira tradicionalnim shvaćanjem uloga koje spolovi imaju. Nije od Boga predodređeno da

muškome kao njegovo područje djelovanja i upravljanja pripada široki svijet, a ženskome uski svijet kuće, posla i obitelji.

Kao slici Božjoj je obama spolovima povjereno potencijalno čitavo zemaljsko stvorenje. Oni ga stoga mogu samo zajedno očuvati i oblikovati. Stoga nije moguće da svatko za sebe izvršava Božji nalog da vlada, naprotiv to im uspijeva samo ako djeluju zajedno i solidarno.

Očuvanje i oblikovanje stvorenja se na konkretan način očituje u suživotu spolova ili u odgoju djece. Bračni i obiteljski život obilježavaju i održavaju u jednakoj mjeri muško i žensko. Osim toga, Božji nalog da čuvaju i oblikuju zemaljska stvorenja znači da muško i žensko zajedno preuzimaju odgovornost.

Zanemarivati društvenu stvarnost, ne suočavati se s njom i ne sudjelovati u njoj znači ne izvršavati Božji nalog ni zapovijed ljubavi prema bližnjemu što je zadaća svih ljudi. Muško i žensko su konačno jednako pozvani biti svjesni svoje odgovornosti za očuvanje stvorenja u koje spadaju životinje i biljke, te ponašati se na odgovarajući način.

SAŽETAK: Novoapostolska Crkva uči da su žensko i muško stvoreni kao „slika Božja“ te da su iste naravi i dostojanstva. Oboje su zajedno pozvani „vladati“: oni trebaju čuvati i oblikovati stvorenje. Sličnost Bogu je dakle element reda stvaranja jer se po njemu ostvaruje čovjekova usmjerenost na Boga. Zadaća očuvanja i oblikovanja zemaljskog stvorenja znači također da žensko i muško u jednakoj mjeri preuzimaju odgovornost.

Žena u Novom zavjetu

Istovjetnost muškog i ženskog roda po biću i naravi temelji se na čovjekovoj sličnosti Bogu. Na toj se osnovi i muškom i ženskom rodu mogu u Crkvi i mjesnoj zajednici ravnomjerno povjeriti duhovna služba i druga zaduženja. Pogledamo li novozavjetna svjedočanstva o tome, ne nameće se nikakva jasna poruka. Posve drugačija je bila uloga žene u Crkvi u prvom stoljeću, dakle u novozavjetno vrijeme.

Žene u Evanđeljima

U sinoptičkim se Evanđeljima (Matej, Marko i Luka) kao i u Evanđelju po Ivanu izvješćuje da je Isus razgovarao sa ženama, da ih je poučavao (Lk 10,38-42) i ozdravljao te da se zauzimao za njihove nevolje. U neposrednom Isusovom okruženju, tako nam prenosi Evanđelje po Luki 8,1-3, nema samo muškaraca, već i „nekih“ žena. Isus je neke izliječio i „mnoge druge“, koje su bile uvjerenе da je blizu kraljevstvo Božje, priključile su se učenicima i pomagale im „svojim dobrima“.

U Evanđelju po Ivanu 4, 5-42 se čak izvješćuje da je neka Samarijanka, s kojom je Isus bio razgovarao, svjedočila svoju vjeru u Isusa kao Mesiju ne samo pred Isusom, nego i pred Samarijancima iz grada u kojem je živjela. Izričito se naglašava da su mnogi Samarijanci zbog njezina svjedočanstva povjerovali u njega (4,39).

Neke su žene bile prisutne i kod Isusovog razapinjanja na križ (Mt 27,55.56; Mk 15,40.41; Lk 23,49). Prema izvještaju iz Evanđelja po Ivanu (19,25-27) nisu žene promatrale Isusovo razapinjanje i smrt iz udaljenosti, već su stajale u neposrednoj blizini Razapetog.

Žene su čak i svjedoci Isusovog uskrsnuća tako da čak izvješćuju učenike o tom događaju. U izvještajima o uskrsnuću se ženama pripisuje značajna zadaća, to jest razgllašavanje prakršćanske karigme o Isusovom uskrsnuću. Poruka o Isusovom uskrsnuću važna je pretpostavka da Crkva može javno nastupati sa svojim naviještanjem Evanđelja.

Swjedočanstvo Pavlovih poslanica

Treba spomenuti da se na kraju Poslanice Rimljanima (glava 16) pozdravi upućuju ravnomjerno i muškarcima i ženama. Najprije se spominje „sestra Feba“, „poslužiteljica Crkve u Kenhreji“ (Rim 16,1). Feba služi Crkvi i zajednici i mnogo je pomagala apostolu Pavlu. Pavao se obraća zajednici u Rimu s molbom da pozdravi njegovih dvoje suradnika, Prisku i Akvilu, očito bračni par. Pavao hvali to dvoje da su „podmjestili svoj vrat za njegov život“ (usp. Rim 16,4). U njihovoj se kući

okupljala tamošnja zajednica. Njih se dvoje spominju i u Prvoj poslanici Korinćanima (16,19) gdje Pavao prenosi njihove pozdrave i pozdrave Crkve koja se sastaje u njihovoj kući.

U Poslanici Rimljanima 16,7 spominju se također muškarac i žena - vjerojatno također bračni par: Pozdravite Andronika i Junija, moje sunarodnjake i sudrugove mi u sužanjstvu. Oni su ugledni apostoli i postali su već prije mene kršćanima.“ Ovom je tekstu u zadnje vrijeme posvećeno mnogo pažnje, prije svega stoga jer su mnogi tumači Biblije mišljenja da se kod Junija radi o ženi koja je ovdje prikazana kao apostol.

Po spomenutim primjerima postaje jasno da su žene u kršćanskim zajednicama s kojima je Pavao bio u kontaktu imale važnu ulogu: vodile su zajednice te su bile dosta ofenzivne u naviještanju evanđelja među poganima.

Proročanski govor

U Prvoj poslanici Korinćanima ima izričaja o pravilnom ponašanju muškaraca i žena na bogoslužju, prema kojima oboje postaju aktivni na bogoslužju: oni mole i govore proročanski. Proročanski govor ima značajnu ulogu u Pavlovoj argumentaciji protiv čisto ushićenog, u sebi nerazumljivog govora koji k tome treba još i prevoditi: „Naprotiv, onaj koji prorokuje, govori ljudima: uzdiže ih, opominje i tješi (...) i izgrađuje Crkvu“ (1Kor 14,3.4b). „Proročanski govor“ ima sličnu zadaću kao i propovijed, to jest prenositi evanđelje na razumljiv način.

U svom komentaru o Prvoj poslanici Korinćanima Wolfgang Schrage napominje: „Budući da se prema tekstu 12,1 sl u Crkvi prvenstveno radi o djelovanju Duha koji je jednako darežljiv prema svakom kršćaninu (...) ne radi se o službama koje bi trebalo nekome prenijeti a drugome uskratiti ili ih pak razdvajati prema spolu, [utoliko] je potpuno neprihvatljivo praviti razliku između posebnih uloga muškarca i žene. Nigdje se ranije ne nalazi ni najmanja naznaka da određeni darovi i kriteriji pripadaju isključivo muškarcu.“

Neprihvatanje aktivnosti žena

Pastoralne poslanice, napisane krajem prvog

stoljeća žele sačuvati i aktualizirati Pavlovu baštinu. To aktualiziranje vodi često do jasnog omalovažavanja žena. Uglavnom su bile isključene iz aktivnosti i života zajednice. Ogranizacija vjerske zajednice slijedi obrazac rimske obitelji na čijem je čelu otac obitelji, dok se žene trebaju maknuti u drugi plan. Na taj se način ujedno htjelo boriti protiv krivih nauka, budući da se smatralo da su žene, koje su ponekad i okupljale zajednice u kućama, posebno podložne krivovjerju.

Zapovijed šutnje ženama

Rano svjedočanstvo o kritici ženine aktivnosti na sastancima zajednice nalazi se začudo u Prvoj poslanici Korinćanima 14,33b-36. Taj odlomak u kojem se traži da žene u zajednici trebaju šutjeti – dakle da ne trebaju suodlučivati u životu zajednice – očito je proturiječan tekstu 11,5. Većina novozavjetnih egzegeta slaže se u stavu da je taj odlomak kasnije umetnut¹⁶. Sličan je stavu koji je uzet u Prvu poslanicu Timoteju 2,11-15, tekst koji pripada kasnijoj Pavlovoj školi. Zapovijed šutnje za žene u 1 Tim 2,11-15 slični, s jedne strane, tekstu u 1 Kor 14,34-35 a dijelom preuzima motive iz 1 Kor 11,7-12.

Tekst 1 Tim 2,11-15 ističe se u cjelini time da zauzima prilično strog ton prema ženama: „Žena neka uči u skrovitosti sa svom podložnosti! Ne dopuštam ženi da poučava niti da vrši vlast nad mužem; štoviše, neka ostane u skrovitosti! Uistinu, najprije je bio stvoren Adam, onda Eva. Osim toga, Adam nije zaveden, već je žena, pošto je zavedena, upala u grijeh. Ali će se ona spasiti vršenjem majčinskih dužnosti ako ustraje s čednošću u vjeri, ljubavi i posvećenju.“

Ukazujući na Evu, koja slovi za prvu grešnicu, žena je isključena iz mnogih aktivnosti u Crkvi (zajednici). Njoj u zajednici nije dopušteno da postavlja pitanja o vjeri. Žene trebaju biti izvan zajednice poučene o vjeri. Osim toga, nerotkinje su bile diskriminirane. Žena treba, osim toga, brinuti da se djeca slučajno ne okrenu od kršćanske vjere. Ako se to ipak dogodi, njezino spasenje dolazi u pitanje. Ženama je zabranjeno javno naviještanje evanđelja. Muškarac je onaj koji poučava, a žena prima njegovu pouku.

Preciznija usporedba teksta 1 Tim 2,11-15 i odlomka u 1 Kor 11,2-16 (žene i muškarci na bogoslužju) skreće pažnju na dvije značajne razlike: S jedne strane apostol Pavao u 1 Kor 11 ne argumentira s pričom kako je Eva bila napastovana, s druge strane, ne zapovijeda ženi da šuti u zajednici (na što se upozorava u kasnijem Pavlovom poučku prema 1 Tim 2,12).

Unosi li Eva grijeh u svijet?

Pisac Prve poslanice Timoteju zauzima stav apostolskim autoritetom: „Ne dopuštam ženi da poučava niti da vrši vlast nad mužem; štoviše neka ostane u skrovitosti. Uistinu, najprije je bio stvoren Adam, onda Eva.“ Upućivanje na drugi izvještaj o stvaranju (Post 2,4b-25), na Adama i Evu, utvrđuje ženinu podložnost muškarcu kao izraz nepromjenjivog reda stvaranja. Dok Pavao u 1 Kor 11,8.9 tek aludira na drugi izvještaj o stvaranju, pravom temom postaje spominjanjem imena "Adama" i „Eve“. Odnos podređenosti opravdava se time da je najprije bilo stvoreno muško, a tek potom

žensko. Sljedeći argument pokazuje da autor poslanice nema veze s Pavlovim razmišljanjem kako to jasno proizlazi iz klasifikacije Adam – Krist koju donosi Poslanica Rimljanima: „Osim toga, Adam nije zaveden, već je žena, pošto je zavedena, upala u grijeh i prekršila zapovijed“ (usp. 1 Tim 2,14). Autor preuzima kasnožidovsku tradiciju tumačenja čovjekovog pada u grijeh, pri čemu se sva krivnja za kršenje Božje zapovijedi pripisuje ženi. Za razliku od toga posve drugačiji je Pavlov stav: „Prema tome, kao što po jednom čovjeku uđe grijeh u svijet a po grijehu smrt, tako smrt prijeđe na sve ljude jer svi sagriješite“ (Rim 5,12). Za Pavla je Adam slika čovjeka općenito, upletenog u grijeh i smrt, a spol pritom ne igra nikakvu ulogu.

SAŽETAK: Tekstovi Novoga zavjeta nisu jednoznačni. Ima izričaja koji ukazuju na intenzivno sudjelovanje žena u poslanju Crkve, u životu zajednice i na bogoslužnim događanjima. Nasuprot tome na kraju prvog stoljeća susrećemo svjedočanstva prema kojima se ženama zabranjuje sudjelovanje u životu kršćanske zajednice. Na osnovi tih različitih izvještaja Novoga zavjeta ne mogu se dakle donijeti jasne odrednice koje bi vrijedile za sadašnje vrijeme.

U skladu s time je i Skupština okružnih apostola u jesen 2021. zaključila: „Pojedini negativni izričaji u novozavjetnim poslanicama o aktivnom sudjelovanju žena na bogoslužju i u životu zajednice ne mogu poslužiti kao zadovoljavajuće obrazloženje da se žene isključi iz službe. Slijedom toga apostolat koji ima vlast naučavanja i nalog utvrđivati poredak u zajednici mora donijeti odgovarajuću odluku.

Izvještaji Staroga zavjeta o stvaranju svjedoče o jednakoj vrijedosti i jednakom dostojanstvu muškog i ženskog. Neke apostolske poslanice ipak ukazuju na određene razlike. Ne samo zbog toga nameće se pitanje: Što kaže Isus Krist o tome? O tome govorimo u sljedećem dijelu ovog poučka.